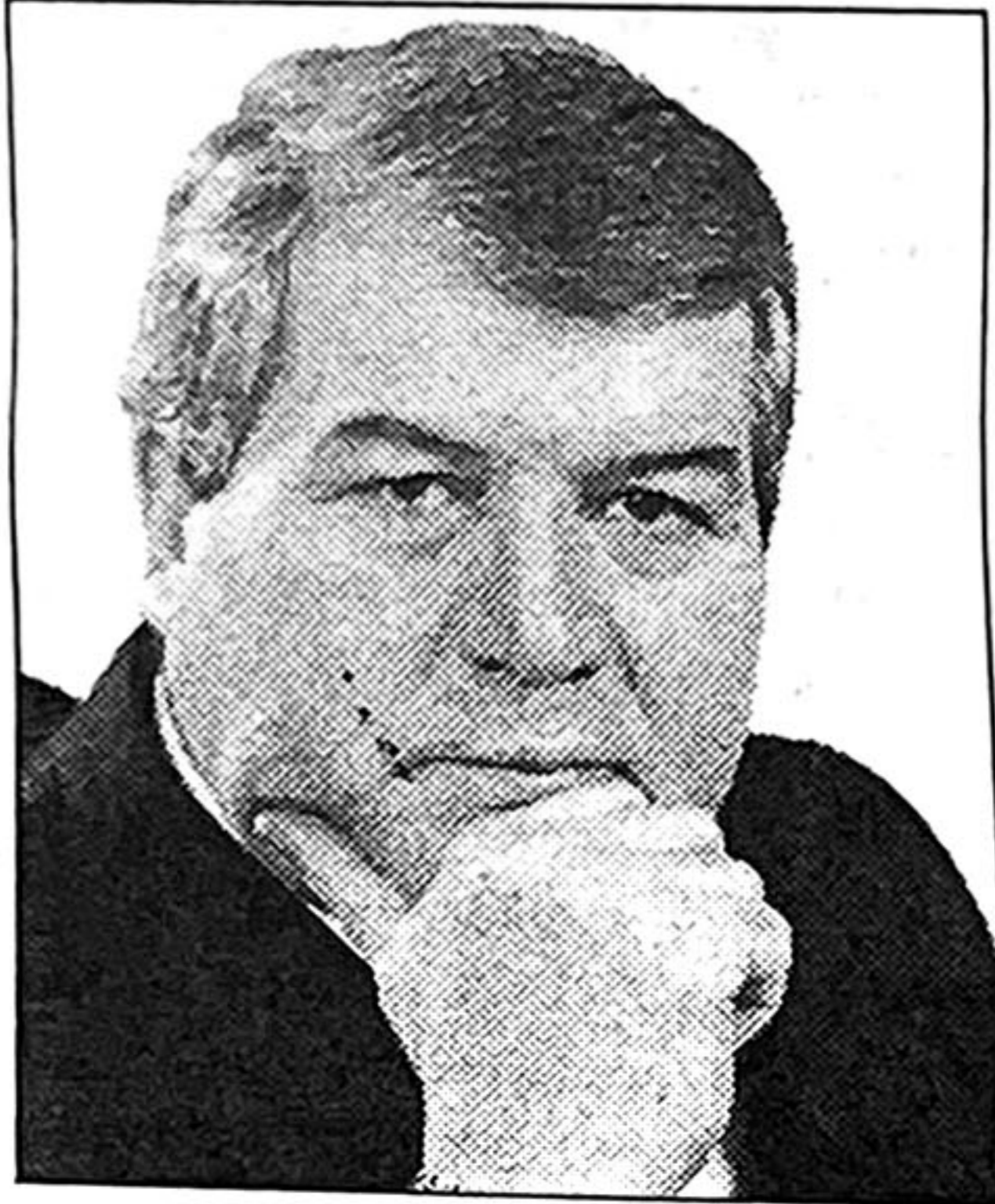

Milli mətbuatımızın 130 illiyi

"ƏKİNÇİ" AYNASINA BAXANDA

Sabir RÜSTƏMXANLI

1875-ci ildə böyük əkinçi babamız söz səpdi. Azərbaycanın və müsəlman dünyasının sərt, susuz, becərilməmiş mühitində bu sözün dəyərini bilən, ona sahib çıxan az idi. Ancaq bu söz məhv olmadı. Nəcəf bəy Vəzirovdan başlamış Sabirə, Cəlil Məmmədquluzadəyə qədər o dövrün bütün böyükləri, əslində, "Əkinçi"nin bəhrəsidir. "Həyat" da "Füyuzat" da "Əkinçi"dən törəmişdi.

Sabir şeirinin, "Mola Nəsrəddin" publisistikasının kökü də "Əkinçi"yə bağlıdır.

"Əkinçi" təkəcə Azərbaycan mətbuatının başlanğıcı deyil, həm də yeni Azərbaycan düşüncə sisteminin başlanğıcıdır. Müasir Azərbaycan bir çox cəhətləri ilə o balaca qəzetdən doğulmuşdur.

Zərdabi qəzeti dövrün aynası sayırdı.

"Hər bir vilayətin qəzeti gerek ol vilayətin aynası olsun, yeni ol vilayətin hər bir dərdi və xahişi ol qəzetdə çap olunsun ki, ol qəzetə baxan xalq aynada gözür kimi görsün".

Sabir və Cəlil Məmmədquluzadə də bu fikirdəydi, bizlər də həmin düşüncəni davam etdiririk.

Ortada bir "Əkinçi" aynası var, bir də çağdaş mətbuatın aynası.

Aradan 130 il keçib.

Çoxmu dəyişilib dünya?

Çoxmu dəyişilmişik biz?

"Əkinçi" aynası: "Osmanlı dövlətinin borcu çox olduğuna görə xərci gəlirindən ziyadədir". Bu gün Türkiyənin ən böyük qayğılarından, Türkiyə mətbuatının baş mövzularından biri Türkiyənin xarici borcları və verdiyi borc faizləridir.

"Əkinçi" aynası: "Məğrib, yeni xaçpərəst vilayətləri və Məşriq, yeni islam vilayətləri elm təhsil etməyə qeyr tövr baxırlar. Məğrib səy edir ki, elm xalqa bəyan olsun və hər kəs elm yolu ilə getsin. İş tutsun ki, ziyada mənəfət tapsın. Amma Məşriq elm yollarını xalqdan gizlin saxlayır."

Bu gün yenə elm və texnologiya Qərbdə, cəhəlat, fanatizm, ələ baxanlıq. Qərbin dalınca sürünmək psixologiyası isə Şərqdə. Yenə də "Əkinçi" demiş, "islam zülmətə qərç olub və dünyadan bixəbər olduğundan yoxsulluqdan mürur ilə tələf olur".

Üstəlik alnında terrorist damğası işğal və əzilmək təhlükəsi ilə üz-üzə.

"Əkinçi" aynası: "Pus, Prus, Avstriya vəzirləri may ayının 11-də Berlində Osmanlı işindən ötrü məşvərət edib, kağız bağlayıb, onun özünü Firəng, İngilis, İtaliya vəzirlərinə göndəriblər. Kağızı təsdiq edən dövlətlər Osmanlı dövlətindən təvəqqe edəcəklər ki, öz tabeləri xaçpərəstlər ilə bu ay cəng etməsinlər" (müsəlmanın canı cəhənnəmə!)

Bu gün həmin müdaxilələri Osmanlı

dağıdan "Avropa vəzirləri" Türkiyənin içinə girib Diyarbəkirə gəlip, bu dəfə də "Kürdüstanın müdafiəçisi" qismində çıxış etdilər. Məqsəd: balacalaşmış Türkiyəni bir az da balacalaşdırmaq!

"Əkinçi" aynası: "Bü gün Peterburqun böyük küçələrindən getməyə yol yoxdur. Osmanlı ilə cəng edən xaçpərəstlər üçün pul yığırlar və ol qədər pül verən var ki, tamam küçələr doludur.

Krımdan yazırlar ki, Osmanlıdan bir neçə tələbə müsəlmanlardan cəng üçün pul yığmağa gəlmişlər imiş, amma onları tutub göndəriblər."

Bu gün də müsəlman aləmində millət yolunda mal sərf edən adamlar çox azdır və onların da qədri bilinmir.

"Əkinçi" aynası: İndi olan Osmanlı davasına Avropa dövlətləri qarışmır. Amma öz xahişi ilə davaya gedən və pul göndərən çoxdur. g Serblərin bir polkundan 30 rus əsgəri öldürüblər."

Bu gün Qərb Ermənistanı hər cür yardım edir, Rusiya milyard dollarlıq silah bağışlayıb, dünya erməni qaçqınına qucaq açır. Dağlıq Qarabagda bizə qarşı savaşaqların arasında çox sayda muzdlu cənəbi vardı. 366 rus polku Xocalı qətləmini törətmişdi.

Yenə "Avropa vəzirləri" yığışib Azərbaycanı "xaçpərəst erməninin xətrinə dəyməməyə çağırır, bütün beynəlxalq qanunlar qulaq ardına vurulur.

"Əkinçi" aynası: "İngilis xalqı öz padşahlarına ərizə vermişdi ki, osmanlı dövlətinin düşmənləri ilə birləşib xristianların yerlərini Osmanlıdan alıb əlahiddə dövlət bina etsin."

Bu gün də yalançı erməni soyqırımını tanıya-taniya, Kıprıs iürklərdən təmizləməklə, Yunanıstanı Türkiyə sahillərinə dirəməklə, Kərkükdə türkmanları ayaq altına atmaqla "İngilis siyasəti" deyilən qərb siyasəti davam etdirilir.

"Əkinçi" aynasında: "İran məmləkətində ermənilərin çox ehtiramı var."

Bu gün də İranın erməni himayədarlığı davam edir.

"Əkinçi" aynası: "Nə qədər ki, Avropa əhli bizim tək azadlıqdan bixəbər olub ol vaxtaca bizdən dədtər avam olub. Amma bu halda azadlıq cəhətindən Avropa əhli çox tərəqqi edib və hər bir işlə bizdən irəli düşüb. Nə qədər belə olsa biz tərəqqi etməyəcəyik və edə bilmərik."

İndi də avropa azadlığıyla güclüdür və bizə azadlıq dərsi öyrədir.

"Əkinçi" aynası: "Badikübənin neft quyularının bəzisiindən neft fəvvarə vurub çıxır, amma bunilə belə neftin qiyməti artır".

130 il öncə necəydi öyləcədir.

"Əkinçi" aynası: "Dərd budur ki, küyə düşüb bizə eyib tuturlar ki, guya bizim kitablara görə qeyri tayfaları incitmək, onlara zülm, əziyyət etmək vacibdir".

Bu gün islama və müqəddəs Qurana qarşı eyni böhtan davam edir.

"Əkinçi" aynası: "Keçmişdə xədivi Misirin vəziri olan Apram paşanın Qara dənizdə mülkündə qayırdığı yolla g 100 min əsgər çox böyük toplar ilə g gedib İstanbula daxil ola bilər! Deyirlər yolu Apram paşa bir xarici dövlətin xərci ilə tikib."

Türkiyəyə qarşı ermənilərin xəyanəti belə başlanmışdı və bu gün də davam edir.

Bir deyil, iki deyil "Əkinçi" aynasına hər baxanda bu günümüzü görür kimi oluram. Adlar, sistemlər, rənglər dəyişsə də, mahiyyət dəyişilməyib. Eyni dərd, eyni çarəsiz çırpıntı, haray, qeyrət və namus çağırışı, eyni köməksizlik düyüğü, millətdən imdad istəmək

və sonda göz yaşı içində tək birçə qəzeti buraxmağa vəsait tapmayıb susmaq.

Bu o zaman idi ki, qonşuların neçə-neçə qəzet və jurnalı böhtan və yalanlarla bizi dünyanın gözyündən salmaqla məşğul idi. "Əkinçi" və əkinçilər yaşayırdı, millət tərəfindən dəstəklənseydi bu günkü faciələrimiz yaranmazdı. Fəqət, olanlardan nə nəticə çıxartdıq? Yenə həmin erməni mətbuatı bizi dünya boyu rüsvay edəndə cavab verməkdənsə öz içimizdə özümüzü alimindən tutmuş nazirinə qədər, çirkaba bulaşdırmaqla məşğul deyilmirik? Düşmənlə danışmağa ağıl lazımdır. Amma özümüzünküləri hədiyanla da hədəfə çevirmək olar.

"Əkinçi" aynasında dünyanın xəyanətkarlığı ilə yanaşı öz cəhəlatimiz daha faciəli bir şəkildə aks olunub.

"Hər kəsi çağırıram - gəlmir, göstərirəm-görmür, deyirəm-qanmır. Olmaz ki, mənim sözüümü eşidənlərdən heç biri qanan olmasın."

Bu gün doğru sözü, ədalətli və millətin tələyinə köklənmiş tərəfsiz sözü eşidənlər çoxmu artıb görəsən?

"Əkinçi" doğruluğu qəzetin ilk şərti sayırdı.

Bu gün də Azərbaycan mətbuatının ən böyük belası doğruluqla yalanın sərhədlərini qarışmaşıdır.

"Əkinçi" milyonlarla oynayan Bakıda yaşamasına gerekən 1800 manat pulu tapmadığı halda bədnam qonşuların məktəbə, maarifə, qəzetə, teatra, bir sözlə millət işinə nə qədər paralar sərf etdiyindən yana-yana yazırdı. 130 il sonra da erməni Vaşinqtonda soyqırım muzeyi üçün 100 milyon dollar toplaya bilir, amma bizimkilər bir yerə toplaşib qurultay keçirmək üçün on minlərdən belə keçmək istəmirlər.

"Əkinçi" aynasıyla tutuşdurulanda bu günkü aynalarımızın çoxu ya çirkli, ya da əyridir. Çünki "Əkinçi"ni narahat edən, yandıran ümumilli məsələlər, maarif, ağıl, azadlıq, tərəqqi, bütövlük, ədalət indiki qələm əhlinin bir qismini, təəssüf ki, az maraqlandırır.

Şübhəsiz zaman donub qalmayıb. 130 ildə dəyişilmişik. Amma biz dəyişildikcə bizi sevməyənlər də dəyişilib. Bizə qarşı düşmənçilik vasitələri də təkmilləşdirilib. Bunu görəndə, biləndə baxışlar da dəyişilməlidir.

"Əkinçi" dünyanı daha global görürdü. Və "Əkinçi" dünyasından baxanda çağdaş mətbuatımızın nələri qoruyub, nələrdən imtina etməli olduğu daha yaxşı dərk edilir. Bu ağırları bölüşərkən niyyətim heç də 130 ildə keçdiyimiz böyük inkişaf yolunun əhəmiyyətini azaltmaq deyil. Bu 130 ildə Azərbaycan ədəbi dili, publisistikası və ümumiyyətlə, mədəniyyətimizin bütün sahələri böyük inkişaf yolu keçib. Azərbaycan sözü dünyaya ayaq açıb, torpaqlarımızın bir hissəsində müstəqil dövlətimizi qurmuşuq. Jurnalistikamızın fəxr etməli ənənələri yaranıb. Bu işin başında Zərdabi ənənələrini davam etdirən dahi mütəfəkkirlər dayanıb. Bununla belə, dünyanın bizə münasibətindəki "ənənələr" də yaşayır. Nə qədər ki, bu münasibətlər dəyişilməyib, torpaqlarımıza göz dikən düşmənlərimiz dişlərini gecə-gündüz itiləməkdədirlər, sözüümüz kəsərdən düşməməlidir. Jurnalistikamız ordudan, silahdan daha güclü bir şəkildə Azərbaycanın mənafeələrinin keşiyində dayanmalıdır. Bu yolda qələm dostlarıma uğurlar arzulayır və mətbuatımızın bayramı münasibətilə onları təbrik edirəm!